

CATALUNYA SOCIAL

Any V. Núm. 215

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

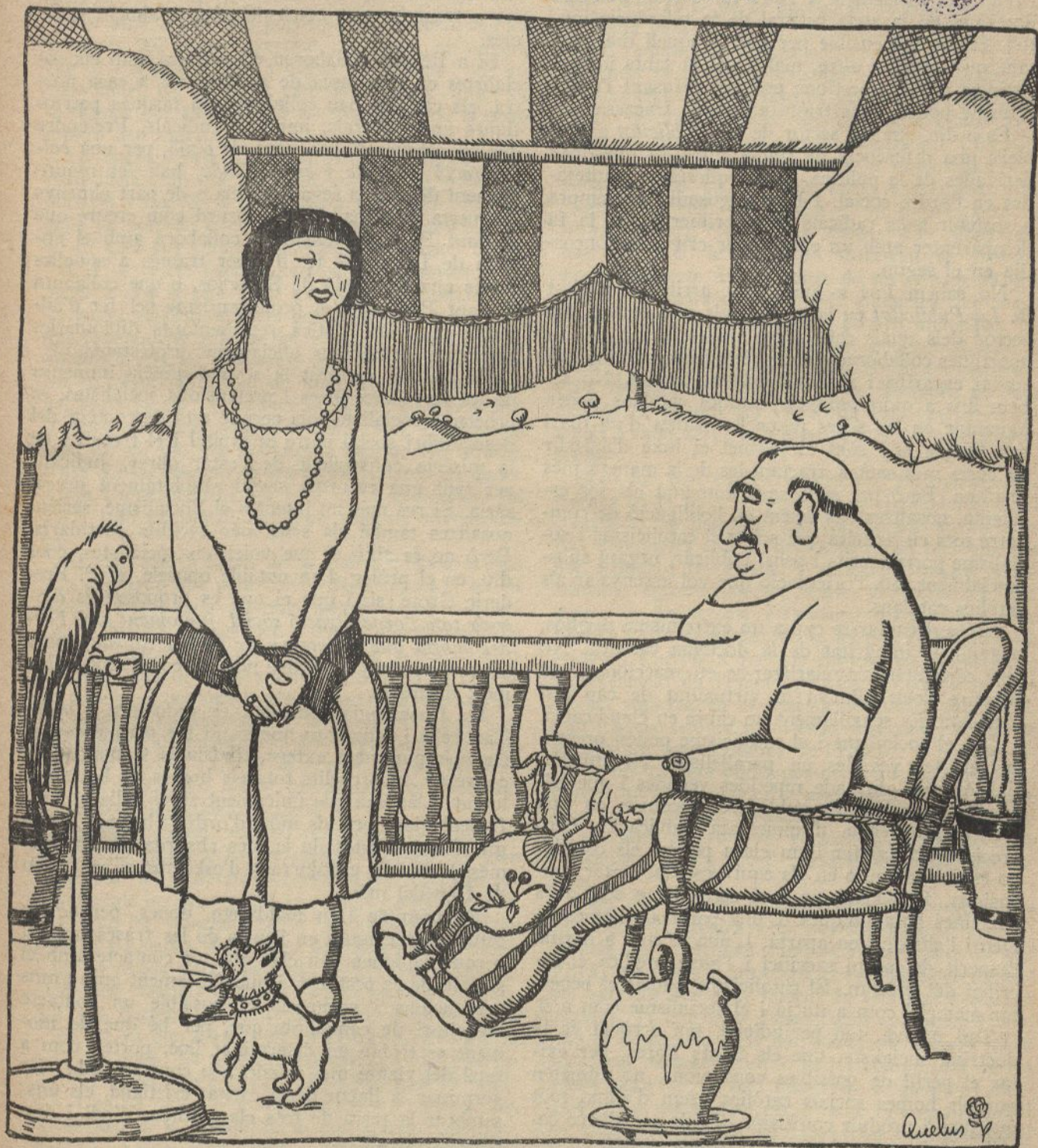
20 de juny de 1925

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Camerós, 3 (Passatge Orleó Català) BARCELONA

APARTAT 273
TELÉF. S. P. 1114

L'ideal de molts homes d'acció

— Però no deies, papà, que el món està molt malament, que s'estenen unes idees molt estranyes i que cal treballar per aturar-les?

— És clar que cal lluitar, filla meva. Però el món hi ha d'haver gent per a tot. Els uns han de treballar i.... els altres han de pendre la fresca.

Insistència pertorbadora

En la secció editorial de *La Publicitat* hom insisteix repetides vegades en el tema que planteja, intitulant-lo Catolicisme i Socialisme, sobre les relacions que poden i deuen guardar-se aquestes dues ideologies tan contradictòries, que bé pot afirmar-se que representen el Bé i el Mal damunt la terra.

Aquesta insistència a voler fer entrar ambdues doctrines en la zona neutral de la tolerància mútua, és incomprensible per part d'aquell diari català, que un dia i altre, malda per la santa intransigència en les qüestions prèvies, refusant l'oportunisme polític adés triomfant, adés fracassat.

Es a dir, que pel sector de *La Publicitat* s'estableix una diferència de tracte entre les qüestions derivades de la política, de les qüestions plantejades en l'ordre social. I tota la gosadia que empra a sostenir tesis radicals en el primer camp, la fa desaparèixer amb un encantador crit a la concòrdia en el segon.

No sabem fins a quin punt arriba l'autoritat de *La Publicitat* en la massa dels seus lectors, un sector dels quals està força molestat per les inoportunes col·laboracions de gent flastomadora, que sovint esgaripa i gesticula impertinències. No sabem fins a quin punt els catòlics catalans poden aguantar en les seves mans les planes d'un diari que en ple any sant es permet el luxe d'agredir les coses més santes, tractant-les de la manera més profana. Però per si la seva autoritat els fos escaienta, nosaltres ens veiem en l'obligació de combatre tots els articles que sobre el catolicisme i socialisme porta escrits i pensi publicar, negant substancialment tota l'orientació que vol assenyalar als catòlics catalans.

No és decantar-se cap a un extremisme perillós, sostenir la integritat de la doctrina catòlica. No serà certament singularitzar-se en reaccionari, no admetre doctrinalment la virtualitat de cap tesi socialista. És senzillament no caure en claudicació.

Que el socialisme i el catolicisme poden presentar mantes vegades un parallelisme circumstancial, és cosa afirmada repetides vegades i que àdhuc un dels nostres publicistes reconeix en una recent conferència d'immediata publicació. Però precisament cal fer llum clara perquè els catòlics no es deixin caure en els equívocs. Cal evitar confusions. El socialisme i el catolicisme són dues doctrines antagòniques. L'una parla als homes de Déu i l'altra els en aparta. L'una té com a norma l'esperit del propi sacrifici i l'altre predica el sacrifici del pròxim. El catolicisme admet el benestar material com a mitjà i el socialisme com a fi.

Tan nociva, tan perjudicial, tan errònia és la doctrina socialista, que els Sants Pares, per evitar el perill de possibles confusions, no admeten que els homes socials catòlics usem d'algun mot que pugui produir confusió. Res de socialisme catòlic. Unicament doctrina cristiana social.

La Publicitat ha sortit batent palmes i llorers pel fet que a Bèlgica es formés o pretengués formar un govern de col·laboració catòlica-lliberal-socialista. Abans que a Bèlgica, a altres pobles

europaus eminents homes d'estat integralment catòlics han format part de governs de conjunció. Però aquesta col·laboració política d'homes d'estat no representa col·laboració ni renunciament doctrinal de cap mena.

Ens estranya que la culta direcció del diari que alludim pretengui fer argument de semblant tàctica oportunista, universalment practicada arreu, per a treure'n unes conseqüències totalment errònies.

Si a Bèlgica col·laboren els catòlics amb els socialistes en una tasca de govern, ací a casa nostra, els catòlics han col·laborat en tasques patriòtiques amb lliberals, impius i radicals. Pretendre que els catòlics d'aquí, com els d'allí, per una *col·laboració limitada i especificada*, han fet renunciament de tota la seva doctrina o de part almenys d'aquesta doctrina, és tan absurd com creure que el Sant Pare, per exemple, col·labora amb el govern de Lenin pel fet d'haver tramès a aquelles terres una Comissió de Socorsos, o que col·labora el Sant Pare amb el protestantisme pel fet d'admetre prop del Vaticà representants diplomàtics acreditats de nacions oficialment protestants.

Hi ha qui, malgrat la seva distància immensa de les vertaderes idees i pretensions socialistes, es proclama socialista sols perquè està descontent del desequilibri social entre el capital i el treball i de la misèria conseqüent de l'estat obrer, judicant per tant una reforma social absolutament necessària. Si res més no intentés el Socialisme, seríem nosaltres també els seus més decidits partidaris. Però no és això el que volen els socialistes, com diu, en el pròleg d'un notable opuscle, el P. Frederic Grote, sinó que el que es proposen és *destruir tota l'organització social, juntament amb l'ordre moral que li serveix de base* i edificar sobre les seves ruïnes un ordre nou de coses amb bases molt diferents.

La fraseologia socialista és seductora i bella. Tan bella i seductora que si no fos perquè aquest encís és purament extern, tindria la virtualitat de convertir en prosèlits tots els homes de bona voluntat. Llàstima que únicament sigui bella la seva fraseologia, i que als mots d'ordre s'hi hagi d'afegir el valor entès de la més absurda de les tiranies, la tirania esbojarrada d'esborrar el sant nom de Déu del món.

En nom de Déu maldarem, doncs, perquè els catòlics no caiguin en l'encís de les frases buides, perquè sàpiguen ben clar que tot contacte amb el socialisme és pestilent, i que únicament amb grans precaucions i garanties és possible un contacte transitori de caminants que, per bé que de moment es trobin en determinat lloc, porten com a final del viatge una missió ben contraposada: fer germinar la llavor de la caritat cristiana, els uns; sembrar la terra de tots els gèrmens d'odi i destrucció, els altres.

Cap catòlic no pot ésser socialista, car el socialisme és una doctrina anatematitzada per la Santa Mare Església, Catòlica, Apostòlica i Romana.

Il·lusions i realitats

La guerra primer, i els problemes de la post-guerra després, van imposar en els Estats del món la necessitat de mitjans de govern excepcionals; i així com excepcionals foren els problemes, roents d'actualitat i de solució rapidíssima, excepcionals foren les facultats i els mitjans concedits als elements directius dels organismes de l'Estat per a cercar-hi solució.

Per això arreu hem pogut veure l'enfortiment de facultats del Poder executiu i un cert menyspreu cap al Parlament com a òrgan un xic lent, un xic retardatari, en les seves determinacions i carent de la tècnica que gairebé tots els problemes de la post-guerra han exigint.

La conseqüència d'això ha estat un regust d'esperit dictatorial que quasi bé en tots els països ha destacat i una certa tendència a prescindir dels òrgans de corrent expressió de l'opinió pública, com si tot això fos cosa poc menys que antiga i decrepita. I en certes latituds, com és ara la nostra, propícies a tot el que sigui exaltació momentània, hi ha hagut esperits simples que han arribat a creure que tots aquells mitjans de representació de l'opinió pública i tots els problemes que la dita representació ha plantejat arreu del món han devingut cosa del segle passat; i, enamorats de tot ço que transcendeix a regust d'obra fresca, s'han entusiasmat amb tot el que fos executiu i fins un xic tirànic, sense pensar que no es destrueix la tasca de democràcia i d'acoblament del fons sentit democràtic del poble amb un senzill buf d'un vent de circumstàncies.

Es clar que ja abans de la guerra s'havia arribat a la conclusió que manta reforma s'imposava en els règims dels Estats del món sencer. I per això sovintejaven els assaigs per a donar major participació de l'opinió pública veritable, i fer aquesta representació cada dia més sincera; mentre que, per altra banda, es procurava establir perfecta equació entre aquesta representació i la necessitat cada jorn més evident de tecnificació dels organismes de l'Estat. I si a això s'ajuntà la guerra, no cal dir com aquelles necessitats abans reconegudes es precipitaren fent-se de solució urgent.

I aquesta solució vingué; però interina. I ara, en tractar de convertir-la en solució normal, és quan comencen les dificultats arreu. Però tinguem en compte que un principi no pot menys que surar sempre; que les solucions sense representació d'opinió pública no poden ésser més que solucions interines i de no massa llarga duració, si es vol que els òrgans vius creadors d'opinió no es rovellin i produeixin una trencadissa social de moltes conseqüències.

Es en va que certa gent superficial i atenta a la concupiscència del moment s'entesti a voler prescindir del govern dels òrgans representatius de l'opinió. Una de dues: o aquesta opinió no existeix, cas en el qual és la sensibilitat la que manca i ens trobem en un estat molt proper a la mort; o si aquesta opinió existeix convé donar-li sortida per un o altre camí, però sortida tan ampla com sigui necessari.

Els blasmes contra els sistemes democràtics

d'abans de la guerra (amb tots els seus defectes) han de fer enrogir dins de poc a qui els hagi llençat de bona fe i amb sinceritat d'ànim.

* * *

Ara bé, si el problema es planteja en altre terreny, com és el de la necessitat de conciliar la democràcia amb la tècnica, per exemple, la cosa canvia ja radicalment d'aspecte.

Aquest ve llavors a constituir el problema que en els municipis nord-americans va plantejar-se quan a partir de l'experiència de Galveston-Texas (any 1900) va instaurar-se aquell sistema del *City Government by Commission*. Allí la immoralitat i la disbauxa dins els Comuns havia sobrepassat tota ponderació; com diu Eaton (*The Government of Municipalities*), "entre les classes més il·lustrades dels EE. UU. hi havia un sentiment de profund disgust respecte dels governs de les ciutats, ja que pensen que no són dignes dels ciutadans que viuen davall d'ells", i afegia que el govern municipal "és inútilment costós i generalment condemnat com a ineficàç". Doncs bé; la reacció no es féu esperar; i els sistemes de Comissió, el de Newport, els més delicats de govern per Gerència, etc., vingueren tot seguit a base de la necessitat pràctica i sentida amb força.

Però tot just nascut el sistema, els pensadors i polítics de la terra es plantejaren el problema de la conciliació de l'eficàcia així implantada en els serveis municipals amb la democràcia, allí més que enlloc sentida i respectada. I la solució vingué naturalment, espontàniament, sense violències de cap mena; la democràcia i l'eficàcia foren conciliades. Partint de la necessitat de la tècnica (cada dia més evident), s'arribà a fer que aquesta no destorbés la representació de l'opinió pública, i aquesta es manifestà vigorosa en el sistema de govern municipal, com s'havia sempre manifestat vigorosa en tots els organismes representatius de l'Estat.

Per un moment podia pensar-se que la tècnica arribaria potser a ofegar la manifestació de l'opinió. Però tot seguit fou refusada la idea, i al cap de poc de plantejat el problema en els cercles intel·lectuals i jurídics, restava aquell resolt sobre bases ben sòlides.

Cada dia és més evident que en els organismes de l'Estat la tècnica i el professionalisme (conseqüència de la tècnica) s'imposen; cada cop és més difícil, diu Lowell, familiaritzar-se amb totes les dades exigides per a la solució de tots els problemes corrents, ja que amb l'acumulació del saber humà, amb el desenrotllament del domini de l'home sobre les forces naturals, amb la major complexitat de les transaccions de la vida moderna, la quantitat d'informacions necessàries per a tenir una opinió sobre els assumptes públics ha augmentat constantment... Però també cada cop és més evident la necessitat que l'opinió pública es manifesti sobre les qüestions transcendents que agiten els pobles, ja que avui tot són o arriben a ésser qüestions d'Estat.

La major cultura del poble, la trama cada cop més espessa del teixit internacional, el costum de trobar l'Estat en quasi tots els problemes socials i públics fan que l'opinió sigui cada cop més viva, més sensibilitzada i amb més desigs d'intervenir en tota qüestió. Per això podem afirmar que si la tècnica cada cop exigeix més, també la democràcia cada jorn és més viva arreu del món; i així hi ha països que no són prou clàssicament i tradicionalment democràtics, com Alemanya, que àdhuc en la formació d'organismes tècnics, com el Consell Econòmic de l'Estat, porten la democràcia en la formació, arribant a compondre'l amb 326 representants (lleï de 4 de maig de 1920), mentre França (i Espanya amb ella) constitueixen aquest organisme sense base representativa veritable, formant-lo de delegats a l'ar-

bitri del Govern. I el resultat, amb la poca experiència amb què compta, és optimista a favor del Reich.

* * *

No oblidem, doncs, la lliçó de la realitat. I quan un esperit una mica tirànic i a pretext d'un predomini de la tècnica i del professionalisme ens envaeixi l'ànim, siguem sol·licitats a pensar que dessota les accions i reaccions de la història no deixa mai d'haver-hi un *substratum*, un *comú humà*, que hauria dit En Giner de los Ríos, que enllaça uns avenços amb altres i forma la cadena del progrés de la humanitat; i que la democràcia, amb unes o altres manifestacions, forma part d'aquesta cadena que no es trenca pas sense estrèpit social.

JOSEP M. GICH

La crisi de la civilització

Sembla que ja ha donat tots els seus fruits la revolució religiosa del segle XVI. La lògica dels fets, més forta tanmateix que la de les idees, va traient, de les premisses sentades pel luteranisme, les darres conseqüències.

Ja no queda res més en peu que la roca del Vaticà.

Repassem els principis socials bàsics que han estat negats o preterits; contemplem les institucions cabdals de la civilització que han sofert l'escomesa d'aquelles conseqüències, i veurem astorats que tot se'n va en orris, fora de l'Església de Crist.

Moltes coses es sostenen com es sostenen certes parts d'un edifici ruïnós: perquè no saben on caure.

D'aquelles quatre formidables institucions que, segons un pensador vuitcentista, eren com les quatre columnes torals de la nostra civilització, els darrers baluards on s'esberlaven les escomeses de la demagògia de guant blanc i de mans negres — el Vaticà, l'Acadèmia Francesa, la Cambra anglesa dels Lords, l'Estat Major Alemany — sols resta incommovible el primer. L'Acadèmia Francesa està ja guanyada pels elements eclèctics o sectaris, la Cambra dels Lords ja no és ni ombra del que fou (únicament comparable a aquell Senat Romà que dictava lleis al món), l'Estat Major prussià, conceptuat invencible, ha passat a la història.

La Revolució francesa que portà al terreny polític l'esperit i els principis de la mal anomenada Reforma luterana, ha somogut tots els pobles i els ha fet apostatar de Crist. El màgic poder difusiu del geni francès explica els èxits obtinguts per la revolució religiosa del segle XVI, de la qual la Revolució francesa fou com l'hereva universal. Sense l'ajut de França el luteranisme ja estaria mort i soterrat.

Ara els pobles a qui es robà l'esperança del Cel i amb ella l'esperit cristià de resignació en la terra, bramen de coratge i salten per tot cercant aquí les delícies que allí tenien promeses i d'allí esperaven.

Quare fremuerunt gentes?...

Per això bramen i es desesperen els pobles i els humils estaments socials. I uns busquen en l'exercici

dels drets civils la seva regeneració; altres en l'abolició de la propietat; altres en les saturnals de l'amor lliure; no falta qui tot ho espera de la resurrecció d'ideals històrics definitivament esvaïts, o de la renovellació de nacionalismes vexats i oprimits ara; i en els fons ètnics de races milenàries posades fins avui al marge de la Història, comencen a bullir i a rebentar forces ingents desconegudes, amb tanta empena que talment semblen destinades per la Providència a una missió universal de càstig i de renovellament a l'ensem; tal com en caure la immensa carcassa de l'imperi romà, podrit fins els ossos, les races del Nord escombraren l'Europa preparant-la per a l'esclat meravellós de la civilització cristiana, les virtuts de la qual encara sostenen la vida que resta a les modernes societats, paganitzades pels fruïments immoderats del Renaixement i per les disbauxes afo llades de la riquesa contemporània.

Fa mal Lloyd George en atribuir, en el seu últim article, a la civilització cristiana l'esperit de guerra que ha produït tantes hecatombes en el que va de segle. Bé prou sap ell que és esperit de pau el de la nostra civilització.

I també sap Lloyd George que si no s'hagués adulterat aquesta civilització per les importacions del lliure examen, per les filtracions de l'enciclopedisme, per les influències paganitzants del Renaixement, pels egoismes nacionalistes, per les cobejances judaïques, pels odís racials, etc., etc., la Guerra Gran no hauria estat possible.

I no se'ns digui ara que durant l'hegemonia Papal lluitaren sovint els pobles d'Europa. Cal situar-se en aquells temps i tenir en compte l'herència bel·licosa d'aquelles races per fer-se càrrec de la inanitat de l'argument i dels miracles que obraren aquells Papes per a mantenir la pau.

La present crisi de la civilització no té més remei que la seva depuració.

I aquesta depuració ha de cercar-se i realitzar-se en el Vaticà, única fortalesa social que resta en peu i filtre meravellós de la veritat en tots els ordres de la vida humana.

COLL DE LES SABINES

Josep Maria Rendé

Tota l'eficàcia de l'obra social agrària d'aquest patriota que acaba de traspasar, rau en què més que un sociòleg erudit i un tècnic eixut, fou un pagès humanista. El pagès li féu estimar la terra amb una ardenta amor. L'humanista les ancestrals valors de la pagesia que, per tal com són perennals, transcendeixen a categoria nacional. I de l'amor a la terra i a la pagesia sorgí el patriota afable, però arborat.

En Rendé començà d'actuar a la vida pública en aquells temps del fi de segle que els pagesos es debatien en lluites de baixa política alguns cops cruentes i tot i sempre fraticides. Sense consciència d'estament, sense esperit de pàtria ni l'afany de cap noble ideal, masegats de la misèria de la pèrdua de les vinyes i alguns afollats de sectarisme religiós, cada poble constituïa un clos de guerra civil. En Rendé, jove, intuï la gravetat del problema i amb igual perspicàcia albirà la solució. Y per la seva consciència vívida de cristià i patriota, carregà voluntàriament la responsabilitat de la intervenció.

De bell antuvi, la seva intervenció reeixí eficaç. En Rendé fou un dels primers herois de les cases pairals que, pel recobriment del sentiment ètnic, les tornaren a obrir als nous vents per tal que complissin llur missió en la nostra jerarquia social. Si hagués estat un tècnic eixut i un temperament egoista, sols hauria sotjat una part del problema i només se li hauria suggerit una parcial solució. Replantar les vinyes amb ardidesa i aparellar-les segons el millor utilitatge i els principis i mètodes més nous. Però això sol repugnar al seu sentit de responsabilitat i no s'adeia a l'hereu d'una gran casa oberta als nous vents i a l'esperit rediviu: Per tant, en intuir el problema d'una faisó integral, sotjà alhora la integral solució.

On cercà la solució als problemes que l'estat de la pagesia tenia plantejats? En Rendé, que tal volta no era ben bé allò que se'n diu home de govern, però sí que era un esperit agudament pedagog, la cercà en la llei de la substitució. D'una manera confiada, sense presses ni correccions, mostrà a la pagesia l'ideal que per ésser adient a aquella part molt humanament egoista de cada pagès cada u s'hi abracés i esdevingués l'ideal comú cohesionador de tots, sense fer-los sentir la molèstia de la imposició. Fou l'ideal del millorament de la classe, del desvetllament de la seva dignitat sense distinció de grups ni de partits, per mitjà de la cooperació i associació agrícoles. I aviat aquest ideal en marxa esvaí personalismes, cohesionà la pagesia i la pau tornà a l'esperit de cada u i als pobles de tots. En Rendé ben tost sabé aconseguir un armistici, com una treva, que per la comunitat d'aspiracions, que l'associació desvetllà, esdevingué un durador tractat de pau, sense vencedors ni vençuts.

Mes hi havia el perill en aquesta tàctica, de sufocar en els pagesos, per amor a la unió, tota altra aspiració noble per damunt i enllà dels interessos materials o de tornar-los materialistes. Però En Rendé revelà la més política traça a desvetllar-los a la vegada, d'una manera oportuna i insensible, aquelles altres aspiracions subconscients que ell estava se-

gur que apaivagades les passions no havien de constituir motius de noves discòrdies, sinó altres fermalls de compenetració espiritual. I així com personalment En Rendé, com abans d'actuar de ferm mobilitzà en ell totes les reserves morals i espirituals de la tradició i la cultura nostres, sabé a la vegada fer sorgir en els seus pagesos aquelles valors que la nostra tradició havia deixat com una llecor en llur subconsciència. I així veié com la seva major capacitat tècnica posada al servei dels humils, la seva generositat jamai esgotada, el sacrifici dels seus deures familiars en pro de la causa d'aquells, la seva influència i prestigi, la seva solvència moral i material, la seva tolerància cristiana, tingué l'eficàcia de fer efectius en la pagesia el respecte a la jerarquia, la submissió a l'autoritat social, la confiança, la fe i la tolerància cristiana. I per la mobilització de tots aquests valors, molts recobraren la seva consciència ètnica i tots s'avingueren a fer de llur verb matern la llengua senyora i majora de llurs institucions socials.

En Rendé, tan finament, tan elegantment cristià, no aconsellà mai de posar l'etiqueta de catòlic en cap sindicat en què ell intervingué o hi prestà ajut. Tots els nostres pagesos, mentre no es demostrí el contrari, són cristians. Neixen en l'Església i en el si d'aquesta moren. No es deuen confondre certes idees polítiques accidentals amb la negació de les idees centrals cristianes. Mai tampoc li plagué d'anatematitzar els negligents i oblidadissos, ni excloure de la seva obra els no prou fidels. Per ell un sindicat catòlic en un poble de catòlics era com la primera pedra d'un cisma. I deia que els nostres pagesos es podien dividir i combatre per ideals polítics o econòmics, humans, però no pels ideals religiosos o cristians per tal com tots en són.

Aquestes idees d'En Rendé i la seva tàctica d'actuació mai, però, no el menaren a combatre els sindicats batejats catòlics on n'hi havien i menys a fundar-ne d'altres enfront. Era massa tolerant, massa cristià. On els pagesos creien que als sindicats convenia posar-los-hi ben vistent al damunt el denominador de catòlics, si li demanaven, els prestava igualment l'ajut i no els refusava jamai son consell.

Amb aitals ideals, amb aquest sentit de la responsabilitat, amb aquesta norma d'actuació, l'obra d'En Rendé, des del nucli primari del sindicat i caixa rural de l'Espluga de Francolí; s'eixamplà per tota la Conca de Barbarà, i des del cap del Departament d'Acció Social Agrària de la Mancomunitat, es difongué per tot Catalunya. Per l'esperit, representa un veritable apostolat i per l'estructuració, revela el talent i l'empremta d'un d'aquests organitzadors fermes que deixen els solcs ben oberts i fecundats en la història d'un moviment. Quan hom hi reflexiona sent el buit que ha deixat el seu traspass i el dol de no haver pogut acabar tan vasta empresa.

En Rendé no hauria portat a cap aquesta obra si, demés del seu sentit de responsabilitat, dels seus ideals patriòtics, dels neguits de consciència com a home puixant i públic, no hagués estat tot un caràcter i no l'haguessin acompanyat les seves virtuts

personals. En Rendé era un home al qual repugnava la beneficència, però era generós a desdir sense esgotament, i quan comprenia també s'imposava els deures de la caritat evangèlica. La seva generositat el duia, més que a llargueses materials, a lliurar-se a una munió de treballs humils i enujosos jamai recompensats en res, i molt sovint desagraïts, que constituïen com l'aportació de la seva mà d'obra material a l'edificació del gran edifici social.

La seva generositat tenia una altra manifestació molt interessant en la manera com tractava i es deixava tractar pels pagesos. D'ell algú ha escrit que no era home de govern perquè no es sabia imposar d'aquella manera que hi han vegades que exigeixen les circumstàncies. Però, per la seva generositat pròdiga, s'imposava sempre més que no pas altres, segons la llei de l'abundor del bé que venç el mal. I aquesta faisó de tractar tothom, però especialment els pagesos, provenia de la profunda coneixença que tenia d'ells. La seva obra *La psicologia dels nostres pagesos* n'és un testimoni eloqüent. Aquesta coneixença el portava a ésser, més que generós, indulgent, perdonant-los d'aquella faisó tan seva, irònica i cristiana a la vegada.

Bell document, també, d'aquest caràcter d'En Ren-

dé, el constitueix l'estil de les obres que deixa escrites i l'escampadissa d'articles, sobretot en els periòdics de la seva contrada. El seu estil és un tremolor en so menor, una mica desdibuixat, simple, sobri, d'una imperceptible malenconia, però en què hom parant-hi l'oida hi sent l'alenada del seu esperit i la saba de creixement de la seva obra. Ell fuig en els seus escrits de l'examen de les qüestions tècniques, que deia que qualsevol pot trobar sempre en el primer Manual de Sociologia, per escatir caïres nous d'aquells que el tracte íntim amb els pagesos li mostrava cada dia o per donar consells a aquests.

* * *

Es mort. Com si palpés l'ombra de la mort, ha anat a morir al camp, en la casa pairal, lluny de la ciutat, que l'atolondrava una mica. Aquella casa i aquella terra que li desvetllaren les primeres sensacions del que havia d'ésser la seva obra, han volgut adormir-lo per sempre més amb l'afalac aconhortador del que ha estat. Ha mort tal com havia viscut: en cristià i català. Déu el tingui amb Ell. I la seva obra trobi estrenus continuadors, i seguidors fidels la seva vida exemplar.

ANGEL GRAU

Festa del Sagrat Cor de Jesús

En l'última i més important manifestació del Cor de Jesús a Santa Margarida Alacoque, després que Nostre Senyor pronuncià aquelles memorables i solemníssimes paraules: "Heus aquí el Cor que tant ha estimat els homes..." i havent-se queixat amargament de la ingratitud d'aqueixos homes, qui li paguen el seu immens amor amb freda indiferència, i, encara més, amb menyspreus i sacrilegis, com cercant remei per a tanta desgràcia, digué a l'esclava del seu Cor: "Es per això que et demano que el primer divendres després de l'octava del Santíssim Sagrament sigui dedicat a una festa particular en honor del meu Cor, combregant en aquest dia, i fent-hi reparacions d'honor amb un acte públic de desagravis".

Els primers i grans apòstols del Sagrat Cor compregueren perfectament la transcendència que tenia la institució d'aquesta festa en el pla de restauració cristiana, que s'havia proposat la divina Providència amb les revelacions que acabaven de fer-se; i llurs esforços es dirigiren gairebé exclusivament a aconseguir que els fidels practiquessin aquesta solemnitat, i, sobretot, que fos reconeguda i sancionada per l'autoritat apostòlica. Les santes campanyes, fetes en aquest sentit, emplenen tota la història dels cent primers anys de la devoció pública i moderna al Sagrat Cor. Entre els cristians, els apòstols del Cor diví trobaren grans entusiasmes, però també grans contradiccions. En mig de les discussions acalorades a què s'entregaven els enemics d'aquesta nova forma de devoció i la intensíssima propaganda que en feien homes de zel i de ciència, la Seu apostòlica guardava una actitud prudent i de

garantia per a la millor solució de ço que en alguns moments arribava a presentar-se com un veritable conflicte. Ella aplaudia i estimulava el zel dels apòstols del Sagrat Cor, mes no dava cap resolució oficial i definitiva, esperant que la devoció estigués ben estesa, i, principalment, que fos millor entesa del poble fidel, sense mescla de confusions i errors. Quan fou així, i havent exposat molts prínceps catòlics i la majoria de Prelats del món els fervents desitjos del poble cristià, la Seu romana instituí la festa del Sagrat Cor, que en el pontificat de Lleó XIII arribà a la categoria d'una de les més solemnes de l'any.

Com s'és dit molt exactament, "si la devoció del Sagrat Cor és en veritat una devoció especial, amb el seu caràcter propi, és igualment, en un cert sentit, una devoció universal... Ella no pot danyar les altres formes del culte, ni contrariar les veritables devocions practicades pels fidels, puix que les completa i vivifica". Aital cosa és particularment veritat de la devoció envers la Passió i Mort de Jesús i envers l'Eucaristia, que reproduïx i commemora aquest sacrifici redemptor de Jesús. El Cor diví és el símbol més aparent i més sensible de l'immens amor de Crist, manifestat d'una manera sens igual en la passió i en el Santíssim Sagrament, memorial d'aquesta. La devoció al Cor de Jesús és tota ella plena de pràctiques eucarístiques i porta als misteris de l'expiació del pecat pels sofriments de l'Home-Déu. Perxò la seva festa està admirablement posada en el divendres (el dia de la setmana dedicat a la Passió) que segueix a l'octava de Corpus, com una continuació de les solemnitats eucarístiques.

Recordant els amics

El dia 21 de juny, festa de St. Lluís, es compleix el segon aniversari d'un d'aquells esgarrafosos crims que en aquella tongada de passions desenfrenades ensagnantà els carrers de Barcelona.

Restarà tal record gravat a perpetuitat dins el meu cor, i aquella visió no s'esborrarà mai més del meu pensament.

La llarga i vandàlica llista de crims que indiferelement presencien els habitants de Barcelona, sembla que tingué l'epíleg amb aquella nova víctima innocent, víctima d'un estat de coses al qual ell mai no havia contribuït ni de prop ni de lluny, ben al contrari, fent i actuant de tal manera, perquè la ciutat de Barcelona no hagués de presenciar fets tan repugnants.

No parla aquí l'amor que amb la víctima ens unia, ni els llaços de família, ni la comunitat de pensar, de sentir, d'actuar, ni l'ésser un company benemèrit, soci d'"Acció Popular", la qual ha fet i fa tot el que està de la seva banda per a endegar els problemes que ací es plantegen.

En recordar el segon aniversari de la mort d'En Joaquim Albiñana (a. c. s.), volem constatar que per fi Barcelona es redreça i no volgué que allò que per vergonya de tots, tant de temps prenia ja carta de naturalesa, continués per més temps, s'hi posés remei per qui pogués posar-li, ajudat i assistit per l'acció ciutadana.

Però ara, que tal vegada podem parlar un xic més i amb més serenor, cal que hi posem el nostre comentari vist l'estat actual, no tan sols de les coses de la nostra terra, sinó de l'avenç que arreu del món fan les idees de les quals amb tanta cruesa, cinisme i desenfrè sentírem tan de prop els efectes.

Les causes que motivaren l'estat social passat, mica més mica menys, perduren. Rebrotaran altra volta? Aquest és l'interrogant paorós.

Per la nostra banda havem de confessar que ben poca cosa havem fet per a extirpar el cranc del crim. I si és axiomàtic que les mateixes causes produeixen idèntics efectes, les mateixes o semblants causes perduren, no tan sols en els de dalt, sinó també en els de baix, tant en la part dels patrons com en la part dels obrers. La tranquil·litat actual convida al repòs i aquest repòs prou és massa significatiu.

De tot el que els ciutadans de Barcelona han estat testimonis, ningú ja se'n recorda; cada u a casa seva, plora l'absència del que caigué en la lluita, però el sentiment general és que aquella angoixa ha passat i ningú no creu que ací es mantingui el caliu que el dia de demà torni amb major empenta a brotar amb sinistres senyals.

De les convulsions anteriors a aquestes, n'havia sortit quelcom de profit que havia neutralitzat l'efecte demoledor d'aquelles, mes ara les classes directores de Barcelona no sabem que hagin fet res per aturar l'empenta d'aquells mals.

Com diu molt bé el company i amic senyor Ru-

cabado, en el llibre *Entorn del Sindicalisme*, l'oxigen dels crims es conclou en les següents causes:

El malparlar. Aquest llenguatge cínic, rabiós, infernal, que a cada instant ferint nostres orelles se'ns clava dins l'ànima.

Llibres, periòdics i pel·lícules. A la vista de tot-hom estan: llibres, novel·les, setmanaris, anuncis d'allò més dissolvent i demoledor que minen la intel·ligència. No parlem de la pornografia i erotisme, això està a l'ordre del dia i no s'hi vol posar remei. Algunes de les pel·lícules són novel·les vivents, escenes mudes que farien enrogir les pedres, si el cor humà fos tan sensible com elles.

La literatura anarquista. Aquesta plaga inficiona l'ambient i per pocs diners, a qualsevol parada de llibres, dins la nostra ciutat, se'n troben a munts.

El luxe i la disbauxa. El desenfrè de les passions i la manca de caritat en els de dalt, la nudtat de les dones, la carn incitant i el més boig materialisme, tot, tot es conclou en l'ambient mefític que ens ofega.

Des de l'any 1910 fins l'any 1923 inclusiu es cometeren a Barcelona l'espaventable xifra de 1.027 atemptats. Veritablement sembla un càstig de Déu, després dels fets sacrílegs que ací es presenciaren l'any 1909, sense que el sentiment de Barcelona es demostrés amb actes de públics i privats desagreuaments. Sembla que encara ressonin dins les meves orelles unes paraules que de boca d'una cristiana vaig oir: — Gràcies a Déu, només cremen esglésies i convents. — Jo pensava en aquells moments que dia vindrà que també patiran les fàbriques i patrons i tots nosaltres. Aquest dia, per desgràcia, havia arribat!

Ara fa també anys que, en mig de les angoixes que passaven els ciutadans de Barcelona i mentre jeien, sagnants encara, esteses quatre víctimes, amb una inconsciència suïcida es celebraven festes mundanes, veritables bacanals, amb tots llurs denigrants efectes.

Des de casa estant, contemplava amb indignació aquella orgia barrejant-se la *gente mal* de la ciutat amb la *gente bien*, donant, oh paradoxa!, millor exemple aquella que no pas aquesta.

La dolor de Barcelona poc pesava damunt d'aquelles ànimes sense consciència i sense sentiment i sense cor, mentre trucava la revolució social a les portes de Barcelona; si més no, la teníem ja dins mateix de la ciutat.

A la vista de tot això, podem estar tranquils i confiats, esperant que s'endegui tot per si mateix, sense que per part nostra hi posem res més que la indiferència quan no el mal exemple.

Déu nostre Senyor s'apiadi de nosaltres i que la sang innocent d'En Piqué, En Miralles, En Perramon, En Joaquim Albiñana (q. a. c. s.) i de tants altres intercedeixi perquè siguin perdonats els grans pecats que ha comès la ciutat.

J. GUILERA VILLARREAL

Aquest número ha passat per la censura governativa

Sant Joan Baptista

Ha obert els ulls a la llum, Joan Baptista, fill de Zacarias i d'Elisabet. S'ha complert la profecia de l'Angel que digué al sacerdot Zacarias, mentre cremava l'encens i la gent romania a l'atri i sota els pòrtics del temple: "No temis, Zacarias, que ha estat atesa la teva súplica; i la teva muller Elisabet t'infantarà un fill, i li posaràs el nom de Joan, i serà el teu gaudi i alegria, i molts en son naixement s'alegraran" (Sant Lluc).

Santa Elisabet, cosina de la Verge Maria, ens ha donat aquell que deia a les multituds: "Jo certament us batejo amb aigua; mes vindrà un altre més fort que jo, de qui no sóc digne de desfer la corretja del seu calçat; i ell us batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc".

La nit de Sant Joan és plena de misteri i de supersticions.

Les flames roents que llengotegen sota el brill de les estrelles, purifiquen les coses velles i caduques. La ciutat és roenta com una brasa de foc. Els núvols són sangonents com si el sol estigués encara suspès al caire de l'abisme on cada dia s'estimba.

La terra crema i les tenebres de la nit s'esquincen.

Oh! el misteri de la nit de Sant Joan! Hom diria que ressona sota la volta del cel la paraula càlida del precursor de Crist! Oïu com crida: "Nissaga d'escorçons, qui us ha ensenyat a fugir de la ira venidora? Ja la destralt està posada a l'arrel dels arbres. Per tant, tot arbre que no fa bon fruit, serà destralejat i llençat al foc".

Oh! Sant Joan, cal que torneu al món altra vegada, amb el cos cobert amb una túnica austera i un cenyidor de pell a la cintura, com en aquells temps que éreu al desert i menjàveu llagostes i mel boscana.

Crideu ben fort, per tal que us sentin els fari-seus que es cobreixen el rostre amb la màscara de la puresa.

Joan, home fort, esperit indomable, vós que sabeu dir coses fortes i punyents, parleu a la humanitat, damunt la qual avui plana una gran covardia. Els homes han esdevingut masells. Que ens encomanin la seva ardència les fogueres de la nit de Sant Joan! Que brillin dins de nosaltres les flames que llengotegen sota els estels! Sant Joan, tenim por de dir la veritat. Vós no acotàreu el front davant Herodes, malgrat el seu gran poder. Els homes d'ara, en comptes de blasmar els seus pecats, li ofereixen encens. Els convencionalismes socials fan mentir els homes. Podeu parlar durament als pobres, però no podeu blasmar els mancaments dels rics. El vedell d'or segueix mantenint-se ferm dalt del seu pedestal. Tots diem mal de les riqueses, però tanquem amb pany i clau la caixa de cabals perquè ningú ens els prengui. La companyia dels pobres ens és enutjosa. Un brètol amb diners és afalagat servilment.

Qui s'atreveix a blasmar els que s'enriqueixen il·licitament; els que exploten l'obrer, germà nostre; els joves rics que porten una vida de depravació i de disbauxa; les donzelles frívols i su-

perficials que han esquinçat el mantell de l'honestat i de la puresa; els que s'aparten del seu camí i en comptes de defensar els seus germans els traeixen?

Sant Joan, crideu fort, per tal que tothom us senti. Oh! que en fa d'estralls la vanitat! Fins hi ha homes que arriben a oblidar les veritats eternes, i tenen la gosadia d'abandonar Jesús i de presentar-se davant Herodes, demanant unes engrunes de vanitat i de glòria. Ai, ànimes mesquines, que viviu dins el clos de la nostra comunitat, i encara no heu capít la grandesa del cristianisme! Per fer-vos agradables davant els ulls del Cèsar, escampeu entre els vostres germans la llavor de la discòrdia. Us sentiu més germans d'aquells que poden satisfer les vostres cobejances, que no pas dels que romanen fidels a Déu.

Sant Joan, mireu com es retorcen les flames i quin espurneig hi ha l'entorn de les fogueres! En aquests focs tan abrandats, llencem-hi les males passions dels homes, els odis que pertorben la pau dels pobles, les enveges, les vanitats i les impures cobejances.

Que no veieu, Sant Joan, com les passions tempestegen el pit dels homes? No enyorem pas el quietisme enervant ni el conformisme que lleva a l'home el desig nobilíssim d'engrandiment i perfecció. Volem lluitar, però esgrimint armes nobles. No temem les lluites, sinó els atacs innobles d'aquells que us fereixen esperant-vos, amb el coltell a la mà, en una giragonsa de camí. L'odi plana damunt la terra. Un escamot d'homes esclavitzava els pobles. I no els esclavitzava en nom d'un ideal, sinó en nom d'una ficció i d'un egoisme. En alguns indrets de la terra hi ha hagut un retorn cap a la barbàrie. Es governa al marge de les lleis i s'endogala l'esperit dels homes. Nosaltres, Sant Joan, volem amor. Tenim fam d'estimar. Ens sentim germans de tots els homes. Volem una societat més pura i més humana. Per tal d'omplir de pau el vostre cor, us vàreu allunyar dels homes. Doneu-nos, oh Precursor, la pau i la quietud del desert. Aquieteu les passions i assereneu el nostre esperit. Però feu-nos forts. No volem el sentimentalisme malaltís de les ànimes febles, sinó la vigoria i la fortitud dels màrtirs.

Que flamegin dins de nosaltres les fogueres simbòliques de la nit de Sant Joan, i que brillin en els nostres ulls la llum clara dels estels. Que ens penetri cor endins l'encís i el misteri d'aquella nit tan roenta en què la terra vermelleja com si caigués del cel una pluja de foc. Quan les fogueres s'han esmorteït i damunt les tenebres hi ha encara un polsim daurat, s'esbatenen els clavells vermells i tremolen de goig les alfàbregues.

L'endemà, quan brilla el sol i s'esquincen les tenebres, la terra és més bella, com si el foc l'hagués purificat.

Purifiquem-nos també nosaltres. Llencem al foc la corrupció que portem dintre i posem a l'entorn del nostre esperit les fogueres de la nit de Sant Joan, per tal que no hi puguin penetrar les impureses de la vida.

J. CIVERA I SORMANI

Segueix l'examen del Manifest Comunista

Els fundadors de la Internacional i l'abolició de la família

"La burgesia ha arrencat el vel d'emoció i de sentimentalitat del qual es glorificava la família, i el lligam familiar no ha estat més que un negoci de diners". Si el lligam familiar no fos altra cosa que un negoci cobert amb una careta hipòcrita, certament hauria obrat bé la mà sincera que hagués arrencat la màscara. Però Carles Marx, autor principal del Manifest Comunista, al qual en son número 6, capítol I, pertany la copiada frase, Carles Marx, mestre i fundador de la Internacional que semblava feta per a realitzar el programa que aquell Manifest dibuixava, Carles Marx al qual segueixen invocant sense treva els novells internacionalistes que ens han nascut a casa nostra i que no es treuen de la boca el *Proletaris, uni-vos* (1) bo i estant obligats a saber que l'objecte d'aquella unió internacional dels proletaris era la destrucció de la societat humana en les seves bases de religió, família i propietat, Carles Marx atribuïa a la burgesia la primera fase de la tasca revolucionària i destructora, per a tenir dret d'acabar de destruir-ho ell.

"El paper de la burgesia en la història ha estat revolucionari en primer terme", i així, no demana ell sinó acabar de fer caure les institucions que suposa que la burgesia ha regirat. "La burgesia ha despulat de llur nimbe tots els empleus de l'activitat humana. Del metge, del jurista, del capellà, del poeta, del savi, n'ha fet assalariats a jornal seu". I vet aquí "la marca característica de l'edat burgesa. Romputs els lligams socials, immòbils fins allí i encarcerats de rovell, amb llur seguici d'idees i de creences antigues i respectables, tot ço que constituïa l'esperit de casta i d'estabilitat se'n va en fum, tot el que era sagrat està profanat i cal que per fi els homes vegin amb ull clar i desenganyat l'existència humana i les relacions humanes". A aquest enderroc que segons Marx i Engels els burgesos han fet de la societat antiga, no cal fer sinó suscitar l'aixecament dels proletaris perquè escombrin les runes. Aquestes runes són els *prejudicis burgesos*: propietat, religió i família.

La filosofia revolucionària de Marx — saturada de l'evolucionisme de Hegel, segons el qual la finalitat de la societat és la seva pròpia història, o dit en altres paraules, la finalitat de la societat humana és, no el bé i l'auxili de l'individu, sinó el córrer per córrer, el marxar per marxar (com si diguéssim: l'home no camina per als seus fins i necessitats, sinó que el fi mateix de l'home és caminar) — la filosofia del fundador de la Internacional, és treure de la crítica, no la lliçó moral edificativa i restauradora, com seria propi dels amics lleials de la societat humana, sinó el pretext per a la devastació final i absoluta, per a l'aniquilament de les coses *velles i corcades* que impedeixen l'avenç, la marxa de la humanitat.

Ben cert que no cedirem pas a l'autor del Manifest Comunista en la censura, ni en la sàtira si convé, sobre l'estat social de la família — de 1847 als anys actuals poc deu haver canviat el quadre —, però els nostres planys, la nostra prèdica correctiva (2)

no ataquen la institució, sinó que al contrari l'exalten i la vindiquen, fustigant la corrupció perquè deserta del tipus. Mentre que per a Marx i Engels no hi ha tipus, no hi ha norma, no hi ha ideal a sostenir, no hi ha institució a reivindicar, no cal dir que no hi ha sagrament a venerar. No hi ha tan sols ni sentiment ni amor a respectar: ni conjugal ni paternal. Per als cabdills comunistes, la família és o negoci o prostitució: negoci capitalista en els rics, prostitució entre els desproveïts de capital, entre els proletaris. I fent caure el capital, caurà amb ell la família i caurà la prostitució. S'aboliran a la vegada la família dels burgesos i la prostitució dels proletaris. Quina impostura, quin llenguatge! I a aquest abisme vertiginós hom es fa un honor de decantar-hi dotze mil joves dependents de la nostra terra! Hom arrossega la flor del jovent nostre a la taulada internacionalista on aquesta menja doctrinal, toxina pura i crua, a cada àpat els serà fornida.

"Ens diuen que nosaltres abolim la família! — diuen cínicament Marx i Engels al núm. 46 del Manifest —. I els més radicals s'indignen d'aquest vergonyós disseny dels comunistes. Doncs bé, sobre què reposa la família actual, la família burgesa? Sobre el capital, sobre la riquesa privada. No existeix en son ple desenrotllament més que per a la burgesia. Però té ella per corollari la desaparició total de la família entre els proletaris, i la prostitució pública. La família dels burgesos desapareixerà, això no cal dir-ho, amb el corollari que la completa; i totes dues desapareixeran amb el capital".

Si una mica de rectitud d'intenció, i no un cinisme diabòlic, hagués niat en un recó de l'ànima dels autors del Manifest, no us sembla, lectors, que haurien posat com a estel guaiador de llurs proclames, si és que trobaven que els burgesos han prostituït i falsificat la família, el restaurar, purificar, fer igualment digna per a tots, per als pobres i per als rics, la unió familiar, fent relluir el regne de l'amor i estenent a tothom l'equitat en el seu gaudi fecund? Doncs res de sentiment, res d'amor no reconeixen els materialistes històrics en la societat que cal enderrocar, i lloc no hi deixen per a la tendresa, després de l'enderroc.

Examinem la lògica — la paralògica, la falsa lògica — d'aquests veritables bergants de la intel·ligència. Pretenen respondre als adversaris que els acusen pel nefast propòsit. No el neguen, no. El confessen amb cinisme increïble, i sols intenten explicar-lo dient: si aquest delictes ja l'esteu fent vosaltres; què més fem sinó el que vosaltres esteu fent!

"Ens retreieu — diu el Manifest a seguit del paràgraf que copiàvem i en què confessen l'objectiu de l'abolició de la família — que volem posar un terme a l'explotació dels infants pels seus pares? Sí, confessem aquest crim". Per a Marx i Engels l'educació i cria dels fills és una explotació practicada per llurs pares. I es pensen que repetint amb ironia el mot *crim* desfan la condemna justíssima que mereixen pel crim positiu, cert i veritable que és l'arrencar els fills de l'educació paterna.

"Dieu que trenquem els vincles més tendres, substituint a l'educació familiar l'educació social. Però, i la vostra educació no està determinada, ella mateixa, per la societat?" I al capdavant d'un paràgraf on raja la sofística a doll, acaben anunciant que "els comunistes arrencaran l'educació a la influència de la classe dirigent". El comunisme en la seva forma més odiosa, l'arrabassament dels infants per l'Estat, robant-los a la família i a l'Església, com hem vist fer a Rússia sota el domini dels marxistes triomfants, això és el bell programa contingut en aquesta simple ratlla, més explícit encara en el fragment immediat. "La fraseologia burgesa (subratllo jo) sobre la família, l'educació, sobre la tendresa entre pares i fills devé més *repugnant* a mesura que la gran indústria destrueix completament entre els proletaris, els vincles de família fins al punt de tractar els infants com a simples articles de comerç i com a instruments de treball". Molt bé, i en lloc de refermar, de restaurar, de restablir els vincles trencats per la gran indústria, completem l'obra devastadora d'aquesta, trencant i abolint fins el mateix principi del vincle, perquè no pot existir principi de cap mena si tot això no és més que *fraseologia*.

I ara ve el tros culminant del Manifest, el número 48, al qual fan els trossos que hem citat, de preludi digníssim: "Però vosaltres voleu, els comunistes, introduir la comunitat de les dones!, ens crida a cor tota la burgesia". I recomença el mètode lògic que hem analitzat: "El burgès tracta la seva dona com un simple instrument de producció". "Els comunistes no tenen necessitat d'introduir la comunitat de les dones perquè ha existit sempre". "El matrimoni burgès és en realitat la comunitat de les dones casades. Tot lo més es podria retreure als comunistes voler realitzar oficialment i a la plena llum de la tolerància, aquesta comunitat de les dones (3). No cal dir, altrament, que abolint les condicions actuals de la producció es faria desaparèixer la comunitat de les dones, que ha sortit d'ella, és a dir la prostitució oficial o no oficial". Repareu la malignitat d'aquest deliberadament ambigu llenguatge, confessant a estones, semblant rebutjar en altres moments, allò que en definitiva no neguen, complaent-se a ésser temuts com el papu de la societat contemporànea, els pecats de la qual retreuen no per a corregir-los, com fa la crítica dels moralistes cristians, sinó per a tenir pretext per a destruir-la tota. La unió marital sense fills, amb els infants arrabassats per als comunistes, sense propietat, sense patrimoni i essent l'amor i tendresa simple *fraseologia*, què altra cosa seria que la unió prostitutiva, que la prostitució universal i, per tant, la comunitat pràctica de les dones, *assajada en indrets de la Rússia soviètica* pels comunistes més purs, pels anarquistes (4).

Ja veieu, doncs, oh joves internacionalistes, com tractaven la unió familiar que és sagrada i fundada per Déu, els que iniciaren i exigiren i comandaven la unió internacional dels proletaris. Explotació, negoci o bé prostitució, vet aquí l'ascendència que els materialistes-històrics, per als quals tota "la història de la societat humana fins ara és una història de lluites de classes" (5), atribueixen al proletariat el qual volen alhora *emancipar* i *dirigir*. I aquesta calúmnia horrible, no pas proferida en un desfogament de moralista irat, sinó posada al front i com

a guia d'un moviment actiu, d'una organització combativa, enarbolada en bandera de revolució! I aquesta bandera, la bandera roja de la Internacional, l'han posada en les vostres mans, oh joves dependents de la Federació de Catalunya!

No escolteu la meua veu, ja que no us mereixo cap autoritat ni amb prou feines consideració de persona. No escolteu l'ignorant, l'escriptor de mala fe, el nen, l'ase, ja que el camarada Figueras i Moret es complau a repetir-m'ho, lliçó d'humilitat que no puc menys que agrair-li. Escolteu a qui no és res d'això; escolteu el Bisbe. Escolteu el doctor Torras i Bages, pastor permanent de les terres i les gentes de Catalunya:

"Els doctors socialistes ensenyen que la societat és una evolució de la matèria, que aquesta és qui ha donat forma a la societat, que ella ha determinat l'estructura social, els principis que regeixen la Humanitat, les creences, els sentiments, els costums i les lleis. Tota la filosofia de la història per ells és aquesta. Segons ells tot comença i tot acaba en la matèria, en la possessió de la riquesa, en les lleis econòmiques que instintivament regeixen la societat. Ells pretenen que les grans institucions humanes, la religió, el matrimoni i la propietat han estat un producte, un efecte, una conseqüència de l'estat econòmic, mitjans inventats per a legitimar-lo. Tot per ells comença en la matèria i acaba també tot en la matèria".

"*Considereu, de consegüent, si el Cristianisme mai podrà avenir-se amb aquesta doctrina, i si és possible que ella prevalgui sense que la civilització humana tingui un eclipse total.* CAP CRISTIA POT PROFESSAR AQUESTA DOCTRINA SENSE ABJURAR DE LA SEVA RELIGIÓ, com tota societat que vulgui conservar l'estat de civilització deu rebutjar-la igualment".

Són paraules de la Pastoral *L'elevació del poble o sia la democràcia cristiana*, dictada "contra l'error socialista" ara ha fet vint anys (1905). En ella es diu també, rebutjant la teoria de la descendència bordissenca que els comunistes atribueixen a la societat, segons a dalt hem vist, que és "injuriosa en contra del llinatge humà de les antigues generacions", que "qui desprecia els temps antics desprecia la Humanitat i de consegüent son propi llinatge", que "el Socialisme i el Decàleg són anti-tètics", i moltes altres oportunitatíssimes coses la lectura de les quals gosariem recomanar als camarades que empesos pel vent de l'internacionalisme corren perill d'oblidar que tenen casa i família, llar i tradició.

R. RUCABADO

(1) *Lluita* de l'actual mes de juny repeteix encara allò que quan Carles Marx cridava a unir-se els proletaris, es drigia també als dependents de comerç. Amb la signatura de R. R. i C. [Ramon Ràfols i Camí] publica aquest darrer número del portaveu de la Federació de Dependents de Catalunya un article sobre el tema del pacifisme com a objectiu de la Internacional d'Amsterdam, que és certament el més greu que he llegit de tota aquesta tongada i al qual em proposo contestar aviat. També respondré, si Déu vol, al darrer escrit que em dedica el senyor Figueras i Moret a *Justícia Social*.

(2) Vegi's la meua conferència *La defensa de la família*, editada l'any passat.

(3) V. conferència citada, pàg. 22.

(4) V. *Angoixes socials*. Apèndix núm. I.

(5) Cap. I, núm. 2 del Manifest, i en altres diferents llocs del mateix document.

Carta oberta

Srta. Maria Bonshoms.

Molt reverenciada Srta.:

Lector assidu de CATALUNYA SOCIAL, l'espero cada setmana amb vera fruïció, però el primer que faig és buscar la vostra signatura perquè ja sé per endavant que hi haurà cosa substancial i plaenta de veritat.

Tot en la dita publicació és interessantíssim: totes i cada una de las signatures són una revelació d'una valor veritable, però, vós, senyoreta Bonshoms, heveu enfocat el punt tal volta més interessant, el més important de tots, que és evitar que la dona es desviï del seu camí, tornar-hi les equivocades, en fi, rehabilitar la dona convertida avui en un maniquí insubstantial irreflexiu, i per ara no dic res més per no dir quelcom pitjor.

Veig amb molt de gust vostra tasca plena de llum del cel, d'indubtable bona intenció amb totes les delicadeses d'una ànima delicada i cristiana de debò... però he de dir-vos amb tota franquesa de bon admirador (i bon company de causa ho sóc des de la fundació d'Acció Social Popular), que crec que ho feu molt bé i que donat el vostre caràcter i sexe, no sé si podríeu fer-ho d'altra manera... mes crec que sou una *vox clamantis in deserto* per manca de públic o auditori que us escolti.

Parleu amb paraules de seny planyent-vos de la falta de seny a unes dones que motiven els vostres escrits perquè estan mancades de seny.

Parleu de modèstia cristiana plorant la falta de modèstia cristiana a les dones oblidades de la modèstia cristiana.

Exciteu amb paraules plenes d'espiritualitat planyent-vos de la manca d'espiritualitat a unes dones per les quals l'espiritualitat és una paraula sense sentit.

En resum, parleu un llenguatge que el vostre auditori no comprèn i el mateix que us passa a vós succeeix a tots els que parlen dels estralls del materialisme sense rubor que envaeix la feminitat moderna, i com que els parleu un llenguatge d'una ideologia no sentida ni compresa per elles, solament us entenen els convençuts o convençudes que per tenir el mateix ideari vostre són capaces de comprendre-us.

Deia el P. Palau, l'eximí fundador d'Acció Social

Popular, "que per fer-se escoltar calia usar l'ideari i modalitats dels qui escolten".

Crec precis seguir la tasca però modificant-la amb un llenguatge més clar, més precis, que fereixi més. Recordo d'un zelós i gran predicador que amb absoluta senzillesa, amb amplitud d'idees, sense adornaments ni eufemismes, però que cada matí a les set quasi emplenava la gran nau central de Santa Maria de la Mar, de la nostra ciutat, un dia explicant l'ànima del pecador reincident deia poc més o menys: "has perdut la gràcia de Déu, has oblidat que ets fill de Déu i hereu del seu tron allà en la Glòria, ets repugnant als ulls dels sants i dels àngels i dels teus mateixos parents i amics que tens en l'altra vida, ets als seus ulls igual que un gos podrit, ple de mosques i de fetors del qual tothom s'aparta per no fastiguejar-s'hi", paraules que ostensiblement feien l'efecte d'una fuetada en mig del rostre.

Jo mateix, i dispenseu la immodèstia, en unes lliçons de perfecció d'estudis o de alta cultura a unes senyoretes de la nostra alta societat, en definir l'Home, després de totes les definicions usuals, els deia repetidament: "l'Home és un estoig que tanca una cosa preciosa, és un cos que guarda una ànima, és una bèstia amb totes les passions de la bèstia que tanca un esperit anèmic i rebel que és l'ànima, i tant es així que perquè l'ànima regeixi al cos fou precis que Déu li inspirés una Llei natural — no tenint-ne prou Déu li donà la llei escrita — no tenint-ne prou li dictà la llei de Gràcia — no tenint-ne prou vessà la seva sang sacratíssima... i amb tot això, amb tot i un camí tant fressat sols a canvi de sacrificis i d'heroïsmes l'Home pot dominar la matèria i espiritualitzar-se" i puc assegurar que a aquelles ànimes delicades aquest llenguatge dur i clar no les molestava, i no sols no les molestava sinó que l'escoltaven i que moltes vegades elles mateixes el recordaven i encara avui el recorden amb gust i agraïment.

No us vull esmenar la ploma, senyoreta Bonshoms, jo solament em permeto fer-vos aquesta observació i si voleu, prompte estic per ajudar-vos, això sí, amb tots els respectos, però dient les coses pel seu nom, a veure si així ens entenen i comprenen.

A vostres ordres, h. i r. s. q. l. p. v. b.,

A. D.

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

D'ací i d'allà

Es diu que el senyor Pich serà alcalde de Barcelona.

Si la nova es confirma tindrem un alcalde d'altura.

El senyor Pich, no cal dir-ho, és un dels ciutadans que té més prestigi per a ocupar l'alcaldia de Barcelona.

Es un home que fins és decoratiu. És ventrut com els homes de mèrit, i té un front tan ample que el senyor Nebot seria capaç d'urbanitzar-lo i de fer-hi voreres de setze metres.

Llàstima que un home tan gros tingui un cognom que dona la sensació d'un home petit.

Pich és massa poca cosa per un home que excel·leix en el món dels negocis. Un pic és gairebé res.

Si arriba a alcalde hauria de dir-se Pich... i repicó.

* * *

Diuen que a Nova York fa tanta calor que es col·loca un ou damunt l'asfaltat i instantàneament es cou.

No cal anar tan lluny per a veure aquestes coses tan extraordinàries.

A la plaça de Catalunya, d'ençà que han destralejat els arbres i han cobert les amples vies de quitrà, que són molts els obrers que treballen en les obres d'urbanització que per a dinar s'estalvien d'encendre foc. Posen una olla al mig de la plaça i el mig dia es troben el dinar fet.

Les noies que es pinten els llavis i les galtes no poden travessar la plaça perquè la pintura es desfà i regalima cara avall.

Fa pocs dies vàrem veure que es disposava a travessar-la un home feble i escardalenc. Ai, pobre home!, vàrem exclamar, compadint-lo.

El vàrem esguardar un bon tros enllà de la plaça, però el vàrem perdre de vista.

Aneu a saber si es va fondre com una candela.

Si a l'estiu hi ha tantes baralles, calculeu què passarà quan els homes de sangs calentes travessin la plaça.

Aquests anys els guàrdies urbans tindran feina. Hi haurà cada batussa!...

Aneu a saber si es propagarà la hidrofòbia. Potser ja s'ha propagat, perquè hi ha molta de gent que porta la ràbia al cos.

* * *

Ens trobàvem al despatx del secretari de la Diputació i va entrar un senyor que té molt prestigi entre aquestes entitats que avui remenen les cireres.

Un senyor que estava escrivint va alçar el cap i el personatge, subratllant la paraula amb el gest, digué: *Haga, haga*.

No es pot demanar una traducció més fidel del faci, faci.

Dintre uns quants anys els filòlegs hauran d'estudiar aquesta nova modalitat de la llengua de Cervantes.

Es una delícia sentir parlar a aquests personatges. Fa ja alguns anys un personatge de Madrid passà uns dies a casa d'una família catalana que parla aquesta nova modalitat.

En tornar a Madrid els amics varen dir-li:

—¿Qué te ha parecido el catalán?

—¡Ah! Es una lengua muy fácil — respongué el personatge—. Mis amigos me han hablado siempre en catalán y los entendía perfectamente.

Pobra família! Sí que es varen ben lluir.

* * *

Els cors d'En Clavé diuen que han fet molta forrolla a Madrid.

El que ha cridat més l'atenció ha estat la vermemor de les barretines.

Diuen que han cantat un enfilall de cançons amb la mà dreta a la solapa de l'americana, que han agra-dat molt. Sobretot aquelles que acaben *ai, sí!*

Els cors d'En Clavé fa dos anys varen anar a París, on encara perdura el record dels seus èxits, i ara han volgut anar a Madrid per a exterioritzar llur agraïment per haver acordat l'Ajuntament donar el nom d'En Clavé a un carrer de la *coronada villa*.

La banda de Madrid, per deferència als coristes, va tocar *La Santa Espina*.

Ens jugaríem un peix que haurien estat més contents que els haguessin tocat *La Marina*.

* * *

Cada dia es publiquen nous llibrets pornogràfics.

No comprenem com els venedors de diaris tenen l'audàcia d'exhibir-los en els llocs més cèntrics.

No cal sinó veure la portada per a convèncer-se que es tracta d'unes publicacions tan immorals que haurien de prohibir-se.

La portada de *La Novela Castiza* és de les més brutes que hem vist. Un hom no pot fixar-hi els ulls.

Per què es tolera la venda d'aquestes brutícies?

Si fossin llibres de caràcter polític, a aquestes hores ja estarien recollits.

No és pitjor la pornografia que la política?

* * *

Durant la guerra a cada cantonada hi havia un Banc; ara en comptes de Bancs hi ha bars i restaurants.

Diuen que hi ha crisi, però el cas és que no hi ha cap establiment d'aquesta mena que hagi de tancar les portes.

El que és consolador és que gairebé no es venen begudes alcohòliques.

En altres indrets l'alcohol fa grans estralls, però a la nostra ciutat la gent beu begudes inofensives.

Aquí no necessitem l'aplicació de la llei seca. En aquest aspecte som superiors als pobles del Nord d'Amèrica.

Un poble que no beu exercirà sempre una hegemonia damunt els pobles alcoholtzats. I a la curta o la llarga seran vençuts els que tenen el costum de pensar i obrar després de donar-se al plaer de la beguda.

El que passa

ESPANYA ENDINS

El moviment polític més seriós i fonamentat que s'ha produït a Espanya d'anys ençà és el que ha estat motivat pel desig d'aplicar formalment l'Estatut Municipal a la vida ciutadana.

Hi ha diversos factors que impulsen aquest moviment: els desigs naturals i legítims d'intervenir en la política municipal, la curiositat de veure el resultat que dona l'Estatut legalment aplicat; la necessitat de resoldre problemes urbans que és difícil que plantegin els Ajuntaments interins, etc., etc.

El govern obraria assenyadament si accedís a aquestes aspiracions fortament acusades de l'opinió pública, i es treuria del damunt greus responsabilitats.

Com tots els anys en apropar-se l'estiu, els rifenys han donat senyals de vida fent pessigolles a alguna de les nostres línies estratègiques. Proven la sort. Per ara no han reeixit en cap punt.

Esgotat el tema semi-tràgic i quasi còmic del centenari de Sagasta (al qual no se li fa cap favor recordant-lo), la premsa noticiera sols parla del Marroc, i la més seriosa fa encara comentaris sobre l'emprèstít de 500 milions, que li donen peu per a envair el terreny de les profecies i parlar a tort i a dret de l'esdevenidor econòmic d'Espanya.

N'hi ha que el troben falaguer. Això d'oferir el país 5.000 milions al qui sols en demana 500, és prova, diuen de força i de confiança.

I tanmateix sembla que tenen raó de dir-ho.

Però aquells que pesen i mesuren bé les coses, en veure que el Deute flotant, entre capital i interessos, s'apropa a la fabulosa quantitat de cinc mil milions de pessetes que, tard o d'hora, hauran de consolidar-se, s'esveren i diuen a son torn que anem de cap a l'abisme financer.

Un optimisme econòmic esbojarrat pot portar-nos a una *debâcle*, però el pessimisme sistemàtic encara resulta cosa pitjor.

Les darreres declaracions del President del Directori respecte la qüestió del Marroc donen molta llum sobre les causes i la prolongació d'aquella guerra esgotadora. Si França hagués fet bondat de la bona... Però s'hi ha agafat els dits, com vulgarment sol dir-se, en les portes d'Àfrica.

ESPANYA ENFORA

El tema marroquí resulta ara un tema mixte. El viatge de Painlevé al front francès del Marroc interressa fortament a les dues bandes del Pireneu, i la Conferència de Madrid que es celebra per a coordinar els esforços d'ambdues nacions al nord d'Àfrica, igualment.

Els delegats francesos que han anat a la capital d'Espanya diuen que tenen, com els delegats espanyols, plens poders per a negociar, però nosaltres ens permetem dubtar-ne. Ni uns ni altres donaran un pas sense permís dels respectius Governos. Per això tenen tanta d'importància les seves decisions.

Contra ço que va insinuar-se, Anglaterra no pendrà part ni en la dita Conferència, ni en la repressió del contraban, ni en les operacions sobre Alhucemas, per bé que voldrà part dels beneficis que en pervinguin. Són gats vells els polítics britànics.

Ara a França, amb motiu d'aquest nou conflicte i de la paorosa crisi del franc, es torna a demanar per les esquerres l'*unió sacrée*.

Alguns esquerrans a qui fa pena o vergonya aquesta rectificació de conducta, s'accontenten aconsellant la més forta unió de les esquerres.

Unió! Unió! Sens perjudici d'encendre de nou el foc de les discòrdies fraticides tan prompte el perill de mort s'hagi allunyat un xic.

Caillaux, el *gran* ministre de finances, també crida i demana unió i sacrificis per a salvar a França.

No la salvaran ni ell ni els seus companys d'esquerra, sinó la mateixa gent que la salvà a les vores del Marne ensagnantat i sobre els tossals de morts de Verdun: la nostra gent.

Davant dels apremis del Marroc, on la victòria de les armes franceses encara és problemàtica, ha cedit quelcom l'interès de la contestació de França a les proposicions alemanyes sobre la mútua assegurança de fronteres. Ara resulta que a Itàlia no li ha plagut gaire la resposta, i no cal pas dir l'efecte que ha causat a Alemanya, per bé que es procura diplomàticament dissimular-ho.

El poble germànic comença a gallejar. Fa poc reivindicava la conca del Sar, que França obligà a malpartir amb Polònia per tal d'enriquir aquesta i afeblir Alemanya. Sobre la qüestió de la culpabilitat de la Guerra Gran, ja es pot dir que allí no hi ha qüestió. És molt negra la culpa.

I com que la política internacional s'agreuja per la revolució xenòfoba de la Xina, els armaments de ianquis i nipons, el fracàs de la Conferència de Ginebra en ordre als desarmaments, el disgust d'Itàlia per ço que ella creu injust en el repartiment de les despulles del vençut, de les quals Anglaterra va quedar-se la part del lleó (*quia nominar leo*)...

Repari's que ni en coses relativament menudes, com l'Estatut de Tànger, es posen d'acord les potències de l'Entente.

I la veritat és que no estan els temps per a jugar a cartes...

Rússia acaba de dir que ajuda els xinesos i que aquest gran moviment racial és el pròleg d'una revolució asiàtica contra els imperialismes d'Europa.

Mentrestant de totes les parts del món arriben vaixells de guerra als ports de la Xina. Però les potències que els envien es miren de reüll. El Japó es creu en el dret de muntar la guàrdia de la civilització a les portes xineses. La immensa muralla xina ja comença de trontollar...

Però no acabem aquesta petita crònica amb sentors de pessimismes.

Les glòries de l'Any Sant irradien sobre tot el món les paraules de pau del programa de Pius XI: "La pau de Crist en el regne de Crist", que poden tenir la mateixa eficiència que aquelles que des de Betlem varen fer tancar les portes del temple de Juno a Roma.

Noticiari

ESPANYA

El sociòleg senyor Aznar excita els Sindicats Agrícoles a prestar la seva col·laboració al règim del Retir Obrer obligatori perquè s'implanti als camps i amb totes les de la llei. El nostre il·lustre amic fa una campanya sàvia i assenyada en pro d'una millora social verament profitosa i transcendent.

—Els viticultors i exportadors de vins de Catalunya s'han reunit a Tarragona. Pot ben dir-se que hi eren tots. Regnà perfecta unanimitat, escatint-se els temes amb una competència i un esperit d'encert que donava bo de veure. En mans del Govern queda, principalment, la solució de l'immens conflicte de la producció vinícola, amenaçada de mort.

—El Govern prepara un R. D. adaptant la llei sobre Descans Dominical al Conveni firmat en la tercera Conferència Internacional del Treball.

—Van a renuar-se les obres de rec de l'Aragó Alt, que, de moment, donaran pa als jornalers i, més tard, faran de la comarca dels Monegres un dels primers graners d'Espanya. Hi han poques terres tan bones per al conreu del blat com les monegrines.

—A la darrera sessió celebrada pel Patronat de Previsió Social de Catalunya i Balears, s'adoptaren, entre altres, els següents acords:

Dirigir als patrons afectats pel treball a preu fet una circular, excitant-los a complir fidelment i de bona fe els acords presos per les respectives comissions paritàries, fent d'aquesta manera que no es doni el cas que els obrers i obreres preufetaires i a domicili, siguin de pitjor condició que els altres asalariats.

Reclamar les dades necessàries per a constituir Comissions Paritàries Professionals a les principals poblacions de Catalunya, i dirigir el següent telegrama al senyor Josep Maluquer i Salvador, en resposta al rebut del mateix: "Assabentat Patronat Previsió Social meritòria tasca realitzada a Conferència Ginebra, es complau a reiterar-li afectuosa felicitació, complaent-se èxit seva intervenció davant Comissió Internacional Assegurances Socials.—Bastardas, President".

—La Secció de Cultura de la Unió Professional de Dependents i Empleats de Comerç, celebrà una brillant sessió de clausura de curs de les classes mercantils i d'idiomes, sostingudes per aquesta entitat.

—Un cas, que per desgràcia ja no és singular, acaba d'ocórrer a Alburquerque. El veïnat, armat amb tot llinatge d'armes, ha portat el seu bestiar a les finques particulars perquè pasturi. El Govern ha pres cartes en l'assumpte. A aquest pas... "ancha es Castilla!"

—Un governador civil de no recordem quina "província", ha imposat multes de 50 pessetes als blasfems i de 100 als reincidents. També, diu, demanarà responsabilitats per aquells que, podent, no denuncien els contraventors del ban.

—El Reglament per a l'aplicació del R. D. de 24 de març creant el Crèdit Agrícola consta d'un centenar d'articles. En ells s'han previst els casos difícils que poden ocórrer en el seu funcionament i

s'han millorat algunes coses. Ja se sap que els Reglaments per a l'execució de les lleis solen tenir més importància que aquestes. Aquest és el cas del Reglament a què alludim.

—L'Assemblea anyal de la Federació de Sindicats Agrícoles Catòlics, que ha tingut lloc a Burgos presidida pel Bisbe auxiliar doctor Viladric, ha posat de relleu la vida exuberant de l'entitat, una de les més poderoses d'Espanya.

—El Sindicat Agrícola Catòlic d'Ubeda ha organitzat la Festa de la Pau Social, invitant als senyors Aznar, Ossorio Gallardo i Jimeno. No valdria més fer abans la pau que la festa?

—El governador de Càceres, preocupat per l'excessiva mortalitat infantil, recomana a les mestresses que s'esforcin a propagar les regles cabdals de la puericultura, establint premis en metàl·lic per estimular-les.

—En la seva última visita a la Casa Social Catòlica de Madrid, el Rei s'assabentà minuciosament de les entitats obreres en ella instal·lades. El número de Sindicats és de 24 que comprenen uns nou mil obrers. Alguns d'aquests presentaren al monarca en representació de les respectives entitats sengles peticions que el rei acollí afablement.

—Per primera vegada han estat oficialment invitades, per la *Gaceta*, les dones, a pendre part com empleades en les tasques de l'Administració pública. Prompte les veurem actuar d'"Oficiales quintos", o d'"Auxiliares sextos de Rentas Estancadas", per exemple. Ço que els està prohibit en la convocatòria és ésser delegades ni secretàries. Perquè com que les dones diu que no saben guardar secrets... I qui farà el dinar a casa seva?

ESTRANGER

A Bèlgica s'ha celebrat una notable Exposició d'objectes i records del temps de Felip II, que ha estat molt visitada i ha donat lloc a importants rectificacions en els judicis malèvols contra Espanya que els protestants havien inculcat al poble i aquest tenia com a veritats de fe.

—L'Episcopat de Mèxic, en vista de les brutals persecucions de què són víctimes les obres i els homes catòlics, ha publicat una valenta Pastoral protestant-ne i dient que "no havent estat apreciada la seva prudència i estant en perill la Religió", emprenia la reivindicació dels drets menyspreats i de la fe cristiana, amb totes les seves forces. La crida és un toc de sometent a tots els estaments socials per acabar amb la vergonyosa tirania d'uns quants homes violents i sectaris.

—Ha tingut lloc a Brusselles la reunió del Comitè Internacional Tècnic del Segur, el qual ha tingut elogis per l'estat del Segur en la nostra pàtria.

—Per acord general de la premsa italiana, els periòdics es vendran a 25 cèntims l'exemplar.

—A Bulgària s'ha descobert tota la trama de la conspiració comunista que ha produït tants d'estralls. S'organitzà a Rússia, d'on surtien els diners a dolls, i els comunistes búlgars s'encarregaren de portar a cap el pla soviètic amb l'ajuda del partit agrari.

—S'ha reunit a Lovaina la Comissió del Secretariat Internacional de la Joventut Catòlica. Entre altres acords importants hi ha el de separar completament l'acció catòlica de l'acció política, i el d'intensificar les relacions entre totes les joventuts.

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLÀNTICA

Linia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Havana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Linia de Buenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Linia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Havana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Linia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Havana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curaçao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Linia de Fernando Poo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Linia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals a Companyia dóna allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

Per la moral de Catalunya

Contra el joc i el pacte amb el joc

Recull d'articles de
R. RUCABADO

seguits d'un apèndix amb el Cas de Moral
de Tarragona i altres textos i documents

Preu: 3'50 pessetes

De venda en les principals llibreries
i a l'administració de

CATALUNYA SOCIAL

304 (05) (46.71) Cat.

Publicacions d'“Acció Popular”

Tratado Elemental de Sociología Cristiana

pel
DR. JOSEP M. LLOVERA
Canonge, Professor a la Càtedra d'Apolo-
gètica Cristiana d'“Acció Popular”

5.ª EDICIÓ, REVISADA

PREU: 7 ptes. rústega.
9 “ enquadernada.

Saludada a la seva aparició per l'«Osservatore
Romano» amb la més bella i laudabilíssima nota
comentari.

Sindicatos y Cajas Rurales

pel
P. LLUÍS CHALBAUD, S. J.
Doctor en Dret, membre del
Consell Tècnic d'“Acció Popular”

4.ª EDICIÓ

La millor campanya contra l'absentisme és divul-
gar aquesta obra d'organització social agrària.

Preus especials per als senyors Subscriptors de CATALUNYA SOCIAL

VIDA CRISTIANA

Revista Litúrgica publicada
pels Monjos de Montserrat

Surt nou vegades l'any en
quaderns de 48 pàgines

Preu: 8 Ptes. a l'any;
per corresponsal: 8'50

Pagament anticipat

S'admeten anuncis

Acaba de sortir

R. Rucabado

ENTORN DEL SINDICALISME

Segona part
d'Angoixes Socials

Un volum de XXVIII × 264 pàgs.

Preu: 4 ptes.

Pot demanar-se en aquesta Administració

Cameros, 3, pral.

o bé a l'Editorial Políglota, Petritxol, 8

FRANQUEO CONCERTADO